

Bromölla kommun

KOMMUNAL FÖRFATTNINGSSAMLING Nr 880.1

Antagen/Senast ändrad

Gäller från

Dnr

KF 2006-06-26 § 48
KF 2025-11-24 § 150

2006-06-27
2026-01-01

2006/200-880
2025/343

BIBLIOTEKSPLAN FÖR BROMÖLLA KOMMUN

Bromölla kommuns biblioteksplan 2026-2030

Innehållsförteckning

1. Introduktion
2. Förutsättningar och nuläge
3. Styrdokument
4. Samverkan
5. Utvecklingsområden folkbibliotek
6. Utvecklingsområden skolbibliotek
7. Utvärdering och uppföljning
8. Länkar för vidare läsning

1. Introduktion

Enligt bibliotekslagen ska varje kommun ha folkbibliotek och dessa ska främja läsning, tillgång till litteratur och information samt delaktighet i kulturlivet. Biblioteken ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra med kunskapsfördelning och fri åsiktsbildning. Folkbiblioteken ska vara tillgängliga för alla och anpassade till användarnas behov. Utbudet ska präglas av allsidighet och kvalitet.

Skolbiblioteken regleras i skollagen. Från 1 juli 2025 regleras elevers tillgång till bemannade skolbibliotek på den egna skolenheten. Alla elever i de obligatoriska skolformerna samt gymnasie- och anpassad gymnasieskola ska ha tillgång till skolbibliotek.

2. Förutsättning och nuläge

Folkbiblioteket

Bromölla bibliotek består av huvudbiblioteket i Bromölla och biblioteksfilialen i Näsum samt ett digitalt bibliotek, www.snokabibliotek.se, som är gemensamt för biblioteken i Skåne Nordost. Ansvar för folkbiblioteket har turist-, kultur- och fritidschefen. Huvudbiblioteket är placerat på Kulturpunkten som förutom traditionell biblioteksverksamhet även innefattar turistinformation, viss föreningsservice och bokningsbara lokaler. Folkbiblioteken har generösa öppettider och filialen i Näsum, som är ett integrerat folk- och skolbibliotek är även meröppet. Bibliotekens roll i samhället kommer att förändras tillsammans med samhällsutvecklingen samt omvärldens utveckling och förändring.

Skolbiblioteken

I Bromölla kommun finns sju grundskolor och fem skolbibliotek, varav ett (Näsum) är ett integrerat folk- och skolbibliotek. På två av kommunens skolbibliotek finns tillgång till fackutbildad bibliotekarie. På övriga två skolor sköts skolbiblioteken av en lärare.

Ett nära samarbete existerar mellan de större skolbiblioteken och de små skolbiblioteken och ett skolbiblioteksnätverk finns inom kommunen för att säkerställa likvärdig service till alla elever.

Skolbibliotekscentralen har en samordnande funktion för samtliga skolbibliotek och arbetar med att stötta skolbiblioteken genom att tillgängliggöra klassuppsättningar. Skolbiblioteket ska fungera som en pedagogisk miljö och hjälpa eleverna att nå målen.

I bibliotekslagen framgår det att biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet, inklusive skolbibliotek, ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Vidare ska biblioteken främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Skolbiblioteken ska, som en del av det allmänna biblioteksväsendet, särskilt uppmärksamma personer med funktionsnedsättning.

Skolbibliotek ska också ägna särskild uppmärksamhet åt de nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska.

Förskolebibliotek

Förskolebibliotek är ingen lagstadgad verksamhet men i Bromölla kommun har ett flertal av förskolorna byggt upp förskolebibliotek för att stimulera de små barnens språkutveckling och intresse för böcker. De har även böcker i digital form på olika språk.

3. Styrdokument

Biblioteksplanen förhåller sig till olika styrdokument varav några av de viktigaste är: Bromölla kommuns vision, Kulturplan, Vision för Bromölla kommuns utbildningsverksamhet, Regional biblioteksplan, Bibliotekslagen, Skollagen, FN:s barnkonvention, UNESCO:s folk- och skolbiblioteksmanifest och Agenda 2030.

I bibliotekslagen finns bestämmelser om det allmänna biblioteksväsendet som består av all offentligt finansierad biblioteksverksamhet.

I bibliotekslagen §2 står det att ”Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning. Biblioteken i det allmänna biblioteksväsendet ska främja litteraturens ställning och intresset för bildning, upplysning, utbildning och forskning samt kulturell verksamhet i övrigt. Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla.”

Bibliotekslagens §4, §5 och §8 anger att biblioteken ska ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Personer med funktionsnedsättning
- De nationella minoriteterna och personer som har annat modersmål än svenska
- Barn och unga

I 2 kap. skollagen regleras från 1 juli 2025 elevers tillgång till bemannade skolbibliotek på den egna skolenheten. Skolbibliotek ska företrädesvis vara bemannade av fackutbildad personal.

Bromölla kommuns vision beskriver att det är genom delaktighet och engagemang som vi tillsammans skapar Bromöllas framtid, och att det är viktigt att vi känner trygghet i den nya gemenskap som uppstår i det framtida samhället. Visionen betonar även att det är viktigt med en livsmiljö med stor variation och att även omvärlden ges tillgång till Bromöllas arbetsmarknad, kultur, utbildning och naturvärden.

4. Samverkan

Region Skåne, avdelningen för biblioteksutveckling, ansvarar för det regionala biblioteksuppdraget i Skåne som handlar om att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet när det gäller folkbiblioteken i regionen samt erbjuda olika former av stöd, utvecklingsmedel, kompetensutveckling och nätverk.

Det delregionala samarbetet inom Skåne Nordost är det mest centrala samarbetet med övriga folkbibliotek. De sex kommunerna samverkar inom en rad områden, där gemensam bibliotekskatalog och det digitala biblioteket www.snokabibliotek.se utgör grunden.

Folkbibliotek, skola och förskola samverkar på olika sätt gällande bland annat personal, kompetensutveckling, bibliotekskatalog, media och läsfrämjande arbete.

Skolbiblioteken skall arbeta för ett närmare samarbete och en ökad samordning mellan kommunens skolbibliotek, för att stärka verksamheten och elevernas tillgång till en likvärdig upplevelse, både när det gäller utbud och tjänster.

Samarbeten mellan andra kommunala verksamhetsområden syftar till att på bästa sätt uppfylla kommunens övergripande mål samt att särskilt nå bibliotekets prioriterade målgrupper.

5. Utvecklingsområden folkbibliotek

Livslångt läsande och lärande

Biblioteken ska ge förutsättningar och uppmuntra till läslust och livslångt lärande i alla åldrar, från små barn till unga vuxna och äldre, allt utifrån var och ens särskilda förutsättningar. Genom dialog med de olika målgrupperna ska biblioteken inspirera besökare till läsning. Biblioteken ska stödja studenter på gymnasienivå, studenter på eftergymnasial nivå, de som behöver stöd i sin läsning genom olika verktyg och de som läser svenska som ett andraspråk.

Insatser på folkbiblioteket under perioden:

- *Biblioteken ska arbeta med små barns språkutveckling i samarbete med bland annat BVC och förskolan. Under perioden ska biblioteken utveckla och utvärdera bokstart.*
- *Biblioteken ska stärka läsintresset för barn och unga i form av gemensamma projekt och samarbete med skolan, fritids, föreningar och andra bibliotek inom Skåne Nordost.*
- *Biblioteken ska stärka läsintresset för de prioriterade målgrupperna, som beskrivs i bibliotekslagens §4, §5 och §8. Under perioden ska biblioteken lyfta läskampanjer och temadagar (tex. Sommarboken, Banned books week och de nationella minoriteternas nationaldagar) som kan nås och anpassas till flera målgrupper.*

- *Biblioteken ska inspirera till läsning på den fysiska platsen och på folkbiblioteken i Skåne Nordost gemensamma webb (snokabibliotek.se). Biblioteken ska särskilt lyfta de nationella minoriteternas språk och litteratur (tex. genom skyltning, program och föreläsningar).*
- *Vara en plats där livslångt lärande sker. Med föreläsningar, arrangemang och samverkan med studieförbund och andra verksamheter ska biblioteken öka invånarnas kunskap i bland annat källkritik, säkerhet på nätet och hållbarhet.*

Beredskap

Bibliotekets breda närvaro i samhället, den fysiska infrastrukturen och det demokratiska uppdraget gör biblioteket till en viktig aktör både i vardagen och i händelse av kris. Biblioteken ska vara en samlingsplats där besökare ska få korrekt information och vara en kanal för kommunens kriskommunikation. Folkbiblioteket är en central del av Kulturpunkten som vägleder och förmedlar kunskap och information.

Insatser på folkbiblioteket under perioden:

- *Biblioteken ska omvärldsbevaka och köpa litteratur som belyser kriser och beredskap.*
- *Undersöka om det finns fysiska verktyg som biblioteket kan tillhandahålla i kriser och i så fall implementera att detta kan lånas ut på biblioteken.*
- *Biblioteken ska vägleda kommunens invånare i källkritiska metoder i syfte att de själva ska kunna värdera källor och stå emot desinformation och påverkansförsök. Fortbildning i källkritik/desinformation för personal genomförs.*

Litteratur och konst för hälsan

Biblioteken ska främja kommuninvånarnas hälsa genom att erbjuda hälsofrämjande aktiviteter med koppling till litteratur och kultur. Kulturpunkten ska vara en demokratisk mötesplats där kultur, litteratur och konst möts. Som en demokratisk mötesplats för kommuninvånarna ska Kulturpunkten bjuda in till delaktighet i bland annat form av läsfrämjande och konstnärliga aktiviteter.

Insatser på folkbiblioteket under perioden:

- *Fortbildning inom Shared reading för personalgruppen.*
- *Utveckla arbetet med Shared reading som metod för hälsofrämjande och läsfrämjandearbetet. (tex. Läscirklar och föreläsningar om Shared reading)*
- *Främja Kulturpunkten som en konstnärlig plats. Öka användandet av Kulturpunktens lokaler av privatpersoner och andra kommunala verksamheter för att ställa ut konst, kreativt skapande och konstnärliga uttryck.*
- *Förmedla kopplingen mellan litteratur och hälsa genom att bokprata på andra kommunala verksamheter och mötesplatser.*

6. Utvecklingsområden skolbibliotek

Biblioteken som lärmiljö och mötesplats

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- *Främja läsningen hos barn och unga genom att erbjuda ett varierat utbud av böcker på olika språk. Även läsning via digitala böcker ska erbjudas alla.*
- *Utbudet av böcker och media skall vara mångsidigt och målgruppsanpassat.*
- *Skolbiblioteket ska erbjuda språkstimulerande åtgärder, så som bokprat med såväl barn och unga som personal.*

Biblioteken som lärmiljö och mötesplats

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- *Skolbiblioteket ska ha god tillgänglighet för barn och unga samt skolpersonal.*
- *För att skapa en trivsamt lärmiljö på skolbiblioteken vill vi göra barn och unga delaktiga i verksamheten.*
- *Genom att bjuda in elever och pedagoger att delta i utformning av biblioteket och dess utbud vill vi stärka banden mellan skolbibliotek och skolan.*

Digital utveckling

Insatser på skolbiblioteken under perioden:

- *Skolbiblioteken och skolbibliotekssamordnare skall arbeta för att ta fram en gemensam strategi för att erbjuda alla elever MIK och källkritisk-kompetens, tillsammans med skolledning och pedagoger.*
- *Skolbibliotekariens kompetens skall vara ett stöd i pedagoger och elevers arbete med exempelvis informationssökning, källmedvetenhet och källtillit.*

7. Utvärdering och uppföljning av biblioteksplanen

Verksamheten vid folkbiblioteken:

Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten. En delutvärdering sker vintern 2029/2030 innan en ny plan tas fram. Ansvar för utvärderingen ligger på turist-, kultur och fritidschefen.

Verksamheten vid skolbiblioteken:

Uppföljning görs av verksamheten i den årliga bokslutstexten. En delutvärdering sker hösten 2029 innan en ny plan börjar tas fram. Ansvar för utvärderingen ligger på skolchefen.

8. Länkar för vidare läsning

- Bromölla kommuns vision; <https://www.bromolla.se/kommun-och-politik/politik-och-demokrati/vision-prioriteringar-och-mal/>
- Bromölla kommuns kulturplan; www.bromolla.se/globalassets/kommun-och-politik/regler-och-styrande-dokument/bestammler-externa/kulturplan-for-bromolla-kommun-2025-2028.pdf

- Vision för Bromölla kommuns utbildningsverksamhet; <https://www.bromolla.se/utbildning-barnomsorg/utbildningsverksamhetens-vision/>
- Regional kulturplan för Skåne 2025-2028; <https://utveckling.skane.se/publikationer/publikationer/regional-kulturplan-for-skane-2025-2028/>
- Regional biblioteksplan för Skåne 2022-2025; www.utveckling.skane.se/utvecklingsomraden/kulturutveckling/bibliotek/remissversion-regional-biblioteksplan-20222025/
- Bibliotekslagen; www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/bibliotekslag-2013801_sfs-2013-801
I bibliotekslagen står det att alla kommuner ska ha folkbibliotek och att det ska vara avgiftsfritt att låna. Inom grundskolan ska det finnas lämpligt fördelade skolbibliotek för att stimulera elevernas intresse för läsning och litteratur samt för att tillgodose deras behov av material för utbildningen.
- Skollagen; [www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800 /](http://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/)
- Skolverket; <https://www.skolverket.se/larande-och-trygghet/skolbibliotek>
- FN:s barnkonvention; www.unicef.se/barnkonventionen/las-texten
- FN:s deklARATION om de mänskliga rättigheterna; www.fn.se/vi-gor/vi-utbildar-och-informerar/fn-info/vad-gor-fn/fns-arbete-med-manskliga-rattigheter/den-allmanna-forklaringen-om-de-manskliga-rattigheterna/
Artikel 19 ”Var och en har rätt till åsiktsfrihet och yttrandefrihet. Denna rätt innefattar frihet att utan ingripande hysa åsikter samt söka, ta emot och sprida information och idéer med hjälp av alla uttrycksmedel och oberoende av gränser.”
- UNESCO:s folkbiblioteks- och skolbiblioteksmanifest; www.unesco.se/?infomat=unesco-folkbiblioteks-och-skolbiblioteksmanifest
- Agenda 2030; www.globalamalen.se/